СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 79. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 6-го квітня, 1937.
VOL. XLV. No. 79. Jersey City, N. J., Tuesday, April 6, 1937. THREE CENTS

КРАЙСЛЕР ВІДНОВЛЯЄ ПЕРЕГОВОРИ З ЮНІЄЮ

ЛЕНСИНҐ (Мішіґен). — Волтер Крайслер і Джан Луис почали в суботу наново переговори в справі умовин праці в фабриках автів Крайслера. Переговори відкрито в канцелярії стейтового ґубернатора Мерфія.

На початку конференції Крайслер закидав автомобільній юнії, що вона не може відповідати за всіх робітників, бо не може здержати сидячих страйків, що вибухли в фабриках Крайслера вже по підписанню угоди про закінчення сидячого страйку.

Кажуть, що не дивлячися на те переговори поступають вперед.

СИДЯЧИЙ СТРАЙК У ФАБРИКАХ ФОРДА СКІНЧИВСЯ.

КАНЗАС СИТІ. — Тут почалися переговори між представниками автомобільного підприємства Форда й юнії „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка" за умовини праці в фабриках Форда. Представники Форда приїхали на переговори літаком.

Як почалися ці переговори, страйкарі, що засіли були в фабриках Форда в цьому місті, вийшли з фабрик, постановивши замісць сидячого страйку виставити пікети.

АКЦІЯ КОМІТЕТУ ПРОМИСЛОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Комітет для Промислової Орґанізації подав до публичного відома імена 46 сталевих підприємств, з котрими він заключив угоду про умовини праці. Комітет ще веде тепер далі переговори з 18 іншими підприємствами.

Комітет подав теж до відома, що з початком цього тижня він почав акцію за юніонізацію робітників нафтового промислу.

КОНЕЦЬ СИДЯЧОГО СТРАЙКУ В ФЛИНТІ.

ФЛИНТ (Мішіґен). — На основі угоди між юнією „Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка" та підприємства „Ґенеральна Моторова Корпорація" страйкуючі робітники фабрик виробу автів Шевроле, що не працювали від останнього вівтірка, вернули до праці в цей понеділок. Робітники добилися підвишки робітничої заплати.

БОРОТЬБА ЗА РЕФОРМУ СУДУ.

ВАШИНҐТОН. — Противники Рузвелтового пляну реформи федерального судівництва закидають публично, що ґенеральний прокуратор Коминґз старається обмежити свобідне висказування поглядів противників цеї реформи.

З закидами виступив у сенаті сенатор Ґвілер, а його слова потвердив сенатор Най, одначе ні один ні другий не подав імени особи, що старалася впливати на сенаторів не висказувати свобідно своїх поглядів.

ЗНОВУ ПРОПАВ ЛІТАК.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Підприємство „Доґлас Еркрефт Ко." повідомило, що її літак „Доґлас Д-Сі-Трі", що вилетів звідси до Канзас Сити й Ню Йорку, пропав по дорозі. На ньому були 8 осіб.

КОРАБЕЛЬ ПОТАПАЄ.

НЮ ЙОРК. — „Північно-Німецький Лойд" дістав бездротну вістку від свого корабля „Бремена", що він дістав вістку від вантажного корабля цеї самої лінії „Боркум" з просьбою за ратунок. Вістка не подавала положення корабля. „Бремен" став шукати на морю за потапаючим кораблем, покористовуючися при тому радіовими вістками інших кораблів на океані. По цілоденнім пошукуванню „Бремен" знайшов „Боркума" яких 300 миль на північний захід від Азорських островів.

Буря поламала на „Боркумі" керму й наробила йому іншої шкоди, через що він скоро набирав води. Йому на допомогу наспіли теж анґлійський корабель „Понтіприд" та американський корабель „Екзетер". „Бремен почав перебирати на свій поклад моряків „Боркума".

ПОСТУП ПОЗАОКЕАНОВОГО ЛЕТНИЦТВА.

ВАШИНҐТОН. — Підприємство „Ґлен Л. Мартин Компані", відоме з будови великих літаків, покінчило вже свої пляни будови великих літаків для перелету Атлянтійського океану. Літаки мають дати приміщення 40 пасажирам. Перелет океану має забирати 18 до 21 годин часу.

ПРИДУМАЛИ „РАДІОВОГО ШПИГУНА".

ВАШИНҐТОН.—Департамент фльоти подав до публичного відома, що його інжинірам удалося придумати так званого радіового шпиґуна, себто радіовий механізм, при помочі котрого можна знайти й докладно означити положення ворожих кораблів на великій відалі на морю.

СЛІДИ ПРОПАВШОГО ПЛЕМЕНИ.

ШІКАҐО. — Розкопки, ведені вченими Шікаґовського й Ілинойського університету у могилах над рікою Іллінойс, переконали їх, що ці могили виставили давно погибші племена людей ще в передіндіянські часи.

Люди, що ставили ці могили, промишляли мисливством і вживали грубо отесаних камінних причандалів. Вони жили в часи, як там ще існували звірята з ледової епохи, нині вже не існуючі.

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ПРОЦЕСИ БІДНИХ ОСІБ.

Загально відомо, що бідний чоловік в Канаді не може доходити своїх прав в дорозі суду через то тільки, що він бідний і не має фінансової спроможности на плату судових і адвокатських коштів. Це в решті зрозумів манітобський уряд і Дост. В. Дж. Мейджор, атторні дженерел, заповів в леґіслятурі законопроєкт на підставі якого бідні мешканці Манітоби зможуть вести цивільні процеси без коштів. Мейджор, сказав, що в законопроєкті буде клявзуля, згідно з якою тим особам, які окажуть, що вони бідні, будуть даровані судові кошта, а орґанізація адвокатів буде їх заступати також без ніяких для них коштів. Адвокатські кошта понесе уряд Манітоби.

ПОВІСИВСЯ, БО НЕ МІГ ДИВИТИСЯ НА ГНОБЛЕННЯ БІДНОГО НАРОДУ.

Дня 5-го березня, повісився на драбині вантажного ваґону сіенарської залізниці в Едмонтоні Іван Муха, 35 літ життя. При самовбийнику було знайдено в його кишені шість центів і записку в українській мові. В цій записці було написано: „Панове, вибачте мені мій вчинок, бо я не в силі дивитись довше на гноблення бідного народу. Якщо ви невдоволені моїм вчинком, наслідуйте мене і повісьтеся теж самі". — Іван Муха.

МНИМИЙ НУЖДАР ПОЛИШИВ $17,500 МАЄТКУ.

Недавно умер в полудневім Едмонтоні в дуже дрантивій хатині самітно живучий нуждар, Виллиям Ватсон, що числив 71 літ життя. Нуждар удержувався з того, що йому давали сусіди.

Коли по смерти згаданого нуждаря поліція почала перешукувати його помешкання, то знайшла у двох старих валізках $6,5000 у провінціональних бондах та $7,500 на щадничих книжочках у трох едмонтонських банках. Під подушкою нуждаря у калитці знаходилось ще $130 в готівці та збіжевий чек за проданих 170 бушлів пшениці. Крім цього небіщик, нібито нуждар, а в дійсності скупар, був власником пів секції землі. Його жінка та син живуть у лихих матеріяльних відносинах у Форестбурґу.

Небіщик полишив в адвокатській фірмі у Ветасківін завіщання, переказуючи усе своє майно своїй жінці.

Хатина покійного дивака знаходилась у такім застрашаючім стані, що поліція уважала за найліпше її спалити.

МІСЦЕВОСТИ, В ЯКИХ КРАЄВИД ЗАСЛУҐУЄ НА ОХОРОНУ.

Станиславівський воєвода ґен. Паславський устійнив, що до місцевостей, в яких мають пристосовувати спеціяльні будівельні приписи забудування осель та в яких краєвид заслуґує на охорону, у станиславівському воєвідстві є такі: у коломийськім повіті громади Космач, у косівськім повіті громади: Гринява, Ясенів Горішній, Косів, Кути, Соколівка та Жабе і з громади Кути Старі: Білоберезінка, Розтоки, Рожен Малий, Рожен Великий, а з громади Пістинь: Брустори, Пістинь, Прокурава й Шешори. В надвірянськім повіті громади: Делятин, Яблониця, Яремче, Надвірна, Ланчин, Миколичин, Пнів, Пороги, Ворохта й Зелена та з громади Ослави Білі: Ослави Білі, Ослави Чорні, Заріче н. Пр., з громади Росільна: Космач, Кривень, Росільна, з громади: Солотвина: Бабче, Манява, Маркова, Солотвина, Заріче, та з громади Старуня: Ґвіздь і Молотьків. У стрийськім повіті: з громади Моршин: Моршин. У місцевостях тих компетентна влада може відмовити дозволу на будову, перебудову або зміну будинків, наскільки ті роботи спричинили би опоганення краєвиду, а можнаб це оминути вибором іншого місця, або іншим оформленням будинку чи його частин.

АРЕШТУВАЛИ ПІД ЗАМІТОМ ФАЛЬШОВАННЯ ТРАМВАЄВИХ БІЛЕТІВ.

Перед місяцем вінніпеґська поліція впала на слід фальшивих трамваєвих білетів у Вінніпеґу. Хтось спритно підроблював місячні білети і пускав їх у розпродаж. Після довшого сліджения поліція заарештувала Абрагама Бродського, управителя т. зв. „Мидвест Принтінґ Ко.", 445 Мейн Стріт. Заарештований Бродський живе при 277 Селкирк Еве.

Поліція зробила також ревізію в друкарні і сконфіскувала трамваєві білети, які мають бути також підроблені. Поліція твердить, що ті білети були також друковані в друкарні Бродського.

ЧОЛОВІКО-ПОДІБНІ МАЛПИ ЖИВУТЬ ЯК ПАНИ.

Деякі вчені ще не зреклися надії, що чоловіко-подібну малпу вдасться перевиховати майже на людину. Спеціяльно вихованням малп на „людей" люблять займатися німці. Ось недавно вони заложили відповідне заведення в Келлябрун к. Мінхену. У тім заведенні живе яких сорок чоловіко-подібних малп, як оранґутани, шимпанси, ґіббони.

Ціле заведення уладжене дуже модерно. Кожний рід малп має свій окремий відділ, а в ньому спальню, кімнати до забав, тощо. Життя минає малпам зовсім як у їх гарячій батьківщині, бо в літі малпам продовжують ніч, заслонюючи вікна завісами, а в зимі продовжують день спеціяльними лямпами.

Ціль цієї наукової станиці дослідити життя чоловіко-подібних малп. Станиця зорґанізована зовсім по новітньому і дістає від уряду великі допомоги.

КАНАДІЙСЬКА ЗБРОЯ ДЛЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Уряд Великої Британії, який від кількох місяців почав продукувати зброю у незнаних до тепер розмірах, починає давати замовлення канадійським фабрикам. На разі не знати, які фабрики в Канаді вже дістали замовлення на зброю. Є однак певно, що одна фабрика в Гамілтоні і одна фабрика з Монтреалі вже має контракт з британським урядом у справі виробу амуніції.

У звязку з великим попитом на старе залізо на фабриковання зброї ті, що у предвидженню війни від давна збирали старі залізяки, мають можливість тепер заробити величезні гроші.

УРЯД ПРОВІНЦІЇ ПРОТИ „СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ".

Вислідом кровавих боїв робітників із „сидячими страйкарами" у Сарні, уряд Онтерії заняв непримириме становище до таких страйків. Відповідаючи на запит робітничого посла Лоренса, що саме уряд задумує вчинити, щоб на будуче такі події не повторялись, премієр Гепбурн заявив, що на будуче уряд ужиє строгих заходів, щоб удержати в провінції лад і порядок. Сидячі страйки є незаконними і уряд вжиє всіх заходів і сили, щоб їх здусити. Премієр перестеріг також усіх аґітаторів, що вештаються по Онтерії, щоб відїхали собі назад до Злуч. Держав та не бунтували робітників до страйків і розрухів. По думці уряду канадійські робітники мають своїх орґанізаторів і можуть обійтись без платних аґентів із сусідної держави. Недавні страйки в кількох осередках були викликані орґанізаторами сидячих страйків в Америці, а не комітетом індустріяльних орґанізацій.

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО МУЗИКА.

В Будапешті помер у 80-му році життя один із найбільших скрипкових віртуозів світу, Евген Губай, найвизначніший мадярський композитор. Лишив коло 150 музичних творів, опертих переважно на народніх мадярських мотивах, симфонічних композицій і опер, які виставляли у всіх европейських театрах. Останнім твором Губая була симфонічна поема „Анна Кареніна".

4,000 МАНТІВ У МОСКВІ.

З Москви повідомляють: Знаменною ціхою теперішньої Москви є велике число ріжних шарлятанів, як пр. хейромантів і ворожбитів, яких число сягає в столиці СССР цифри 4,000. На увагу заслуґує факт, що советські власті, які борються гостро з усіма релігійними культами, глядять крізь пальці на практики цих шарлятанів. Поширення манії ворожбицтва й хейроманства доказує, що є особлива психоза в СССР, де — як повідомляють сов. часописи — є спеціяльні катеґорії ворожбитів, пр. для матримоніяльних справ, для торговельних, для справ, звязаних з урядами й т. п. З прислуг ворожбитів мають користати також визначні достойники від комісарів і військових вищої ранґи почавши.

ВАТАЖОК ЧЕКІСТІВ В АРЕШТІ

МОСКВА. — Мешканці Москви зжахнулися на вістку, що бувший ватажок чекістів Генрик Яґода, який вславився великою жорстокістю і безоглядністю, тепер попав цілковито в неласку Сталіна; його усунено з міністеріяльної посади й правдоподібно арештовано. Про усунення повідомляє урядовий комунікат, а як причину подає він „злочинне урядування". Також говориться там, що справу передано судові.

ПАТЬОМКІН ЗАСТУПНИКОМ ЛІТВІНОВА.

МОСКВА.—Советський уряд іменував теперішнього советського амбасадора в Парижі, Володимира Патьомкіна, першим заступником комісара закордонних справ. Він прийшов на місце Миколи Крестінського, якого недавно перенесли з комісаріяту закордонних справ, до комісаріяту справедливости.

ЗНАЙШЛИ СТАРУ КОПАЛЬНЮ ЗОЛОТА.

МОСКВА. — Повідомляють, що наукова експедиція знайшла в Казакстані, біля Аральського моря, стару копальню золота, що може мати три тисячі літ. Дуже добре заховалися не тільки підземні коритарі, що знаходяться 30 ярдів під землею, але також заховалися примітивні фабрики, якими очищували золото й витоплювали його на штаби. Знайдено також багато кістяків, які вказують, що копальня зазнала якогось потрясення й була нагло присипана землею. Копальняні прибори є зроблені з бронзу і кости. Заліза тоді ще не уживали. Припускають, що ця копальня була джерелом звідки старі і загадочні скити діставали золото на свої відомі золотарські вироби. Советська влада врадувалася цею нахідкою, бо копальні ще є багаті в запаси золота і їх можна використовувати для практичних цілей.

ОПРАВДАНІ ПРОТЕСТИ ПРОТИ РУМУНІЇ.

ЖЕНЕВА. — Д-р Наґум Ґольдман, член екзекутивного комітету жидівського світового конґресу, заявив, що в імені цього конґресу перед Ліґою Націй зложено протест проти новоухваленого румунського робітничого закону, який в яркий спосіб кривдить пять міліонів національних меншин в Румунії, а між ними один міліон жидів. Цей новий робітничий закон передбачає працю в першій мірі для чисто-кровних румунів, а щойно тоді для горожан інших національностей. Найбільше діткнено тим законом професіоналісітв.

З ЕСПАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

МАДРИД. — Сорок пять миль від Кордоби ведуться завзяті бої між червоними військами і революціонерами. Наступ червоних зачинає слабнути. Хоч завзято атакували, але посунулися вперед мало. Захопили мале місточко Вальсеквільо. Знову ж на північно-східньому фронті, біля Більбао, революціонери в наступі й не звертаючи уваги на ґористі околиці, за останні чотири дні посунулися десять миль вперед. Більбао поважно загрожене.

САЛЯМАНКА. — Італійський ґенерал Барґоцоллі поповнив самогубство тому, що з Риму дістав нагану за програну на фронті Ґвадаляхара. Вістки кружляють, що італійський уряд видав розпорядок розстріляти кількох італійських ґенералів, що спричинили невдачу на цьому фронті. Але ґен. Франко відмовився виконати наказ. Він запевнив італійський уряд, що італійські добровольці знова збираються на фронті з бажанням направити добру славу італійського вояка.

КАСАБЛЯНКА (Французьке Мароко). — Тут кружляють чутки, що револьта в мароканських містах, що знаходяться під правлінням ґен. Франка, ще не здавлена, а навпаки вона поширюється.

МАГАТМА ҐАНДІ ЗНОВА НА ОВИДІ.

ДЕЛЬҐІ (Індії).—Напруження між анґлійською владою й ґіндуськими націоналістами зростає. Ґіндуси бойкотують анґлійські зарядження. Положення чимраз більше заострюється. Індійські і анґлійські часописи піддають гадку, що цей конфлікт можна булоб полагодити тільки тим, щоб Магатма Ґанді, ґіндуський провідник, який від кількох літ стратив був завдяки анґлійським політичним маневрам впливи, зачав переговори з анґлійським віцекоролем маркізом Лінлітґавом.

НІМЕЦЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ШНАЙДЕМІЛЬ (Німеччина). — На німецько-польській границі від кількох тижнів відбуваються проти-польські демонстрації, інспіровані ґітлерівською партією. Минулої неділі знова відбулася така демонстрація. Провідник демонстрації заявляв, що всякі надужиття поляків супроти тих німців, що живуть в Польщі, мусять бути покарані. Демонстранти домагалися справедливої політики супроти національних менщин в Польщі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИІМІҐРАНТСЬКА ПРОПАҐАНДА

На вечері, влаштованій в одному нюйорському готелю з приводу річних зборів „Краєвої ради для натуралізації й горожанства", виступала ціла низка бесідників з осторогами до американського громадянства, що мусять обійти передівсім кожного іміґранта.

Передівсім предсідник цеї орґанізації, Доналд Янґ, професор Пенсилвенійського університету, ствердив факт, що останніми часами в Америці помітно признаки гострої пропаґанди проти чужинців. Ця кампанія має на цілі викликати упередження до чужинців, а останніми часами вона прибрала такі скрайні форми, що бесідник назвав її цькуванням проти чужинців. Цей учений уважає цю пропаґанду за шкідливу для американського народу й тому він закликає американців виступити проти неї. Інший бесідник Едвін Борчард, професор Ейлського університету, підчеркнув, чому саме ширення ворожнечі до чужинців є шкідливим для Америки: він доказував, що ширення ненависти до чужинців розбиває єдність краю й може потягнути за собою поважні наслідки на випадок війни.

Як зараду проти цеї тенденції бесідники радили піднести освідомляючу пропаґанду. Щоби зменшити упередження до чужинців, професор Доналд Янґ радив доказувати американцям, що число чужинців в Америці зменшується так скоро, що вони не можуть представляти для Америки ніякої небезпеки хочби на випадок війни. Він клав багато натиску на факт, що в 1920 році було в Америці півосьма міліона чужинців, в 1930 їх число зменшилося на півтора міліона, а від того часу на дальших два міліони. На тій основі він висказував ворожбу, що що при забороні іміґрації за кілька вже літ чужинець в Америці буде великою рідкістю.

Це все має вспокоювати американців у їх горячім упередженню до чужинців. Мовляв, коли чужинці так скоро пропадають, нема чого американцям їх так боятися. Під чужинцем тут розуміється іміґранта, що не приняв ще американського горожанства. Одначе, в Америці під упередженням до чужинця треба розуміти не відношення до ненатуралізованого іміґранта, а зовсім щось інше. Іміґрант може мати й горожанські папери, а все таки він буде відчувати упередження до себе. В Америці росте тепер, як на цій вечері говорив сенатор Томас з Юти, ще упередження до всякого, що не родився в Америці, ба навіть, під впливом загального в світі націоналізму, упередження до всякого чоловіка, що не є по крові анґльо-саксонцем.

Того роду розумові арґументи, як арґумент професора Янґа, можуть розбити лишень це найслабше упередження до ненатуралізованих іміґрантів. Упередження американців до людей, тут нероджених, і до людей не-анґльо-саксонської крові цими арґументами ще не діткнені. Тому ці упередження покищо поширяються в Америці майже без розумового спротиву.

ЯК ЗГИНУВ РАС ДЕСТА

З приводу розстріляння етіопського ватажка Рас Дести Демпту, що як один з останніх боровся проти італійських завойовників Етіопії, помістила віденська **Фолькс-Цайтунґ** у своїм недільнім додатку до ч. з 21. березня б. р. статтю, яку подаю тут в перекладі українською мовою.

Схоплення Рас Дести, що саме кинувся був утікати в Судан, довершилося серед доволі цікавих обставин, на овиді африканських скалистих гір, пралісів та степових пустарів. Але треба притім знати, що після того, як здався італійцям Рас Імру, таксамо і Рас Деста виявляв готовість покоритися їм і з тоюж метою він і вислав до віцекороля Ґраціяні свойого відпоручника — подібно, як це вже Деста робив кілька разів — щоб почати з ним переговори. Цим його відпоручником був бельґійський власник одної етіопської плянтації кави, іменем Коляріс. А хоч маршал Ґраціяні вже нераз був обманений послами з такими предложеннями, то він усетаки все наново намагався полагоджувати подібні справи мирово, і так і тепер вислав він до етіопського ватажка свого посла, яким був в цім випадку італійський будівничий Кастанія, що від кількох десятків літ жив в Аддіс Абеба, збудувавши тут між іншим палац неґуса, церкву св. Юрія та інші будівлі. В особистім письмі маршала до Дести, дорученім Кастанії, Ґраціяні запевнював його, що поскільки Рас Деста здасться, то не буде йому за ворохобні почини нічого, а позатим він, маршал, подбає про те, щоб добуто для нього в Етіопії відповідного йому становища. Але налаштовані отак переговори не довели кінець кінців до нічого, а то тому, що Рас Деста домагався конкретних відшкодувань, між іншим ось влади над одною з етіопських провінцій та значної винагороди в грошах, від чого одначе італійський маршал мусів відказатись. Отак Кастанія вернувся до Аддіс Абеби назад та оповідав при тім, що він з Дестою міг стрінутися тільки вночі, та що поки можна йому було явитися перед його лицем, то його, Кастанію, перешукували так ґрунтовно, що гадали найти зброю навіть у його густій — бороді. А з цим зі спроби мирового замирення не вийшло нічого, і дальша боротьба стала неминуча: Ґраціяні видав наказ окружити військо Дести.

Бо етіопський ватажок розпоряджав тоді — це було з початком січня — ще завжди численною і добре узброєною армією, маючи 10,000 чоловіка та значний припас машинових крісів і гармат. Дня 7. січня відділи Дести стрінулися вперше з військом італійців, висланим проти нього востаннє, а їх трьохдневна крівава боротьба покінчилася повним пораженням етіопів, після чого здавалося всім, що змоги втечі немає вже для етіопів ніякої, та що італійська армія — зложена з міліції фашистівської і з правильних частин лібійських та еритрейських уроженців — окружила ворога цілком. Та в половині січня італійці дізналися, що Десті та його полководцеві Ґабре Маріям, усетаки вдалося з кількома тисячами людей вихопитися з пастки окруження та податись шляхом диких, скалистих верховин на південний захід.

Але куди звернувся тепер Рас Деста? Італійці не сумнівалися в тому, що він буде намагатися перевести свою армію на терен Судану. Але притім треба знати, що обидві країни, через які трба туди пробиратись, кожна про себе така велика простором, як Швайцарія, і повна скалистих гір та непрохідних долин. Отже тут воно було не легко схопити Десту, який, ховаючись перед стежами італійських літаків, у день відпочивав зі своїми людьми в диких затишах, а щойно вночі брався прокрадатись долі, добуваючи собі притім найпотрібніших харчевих засобів тим, що просто ограблював стрічні села і місцевости.

І воно за всякою правдоподібністю булоб йому вдалося добитись до суданської границі,, якби не фатальна думка, добути змоги безпосередного звязку з неґусом через — радіо. Правда — радіо вже вже підчас війни не виявилось ніяк корисним засобом боротьби у змаганню етіопського володаря з італійцями, бо маршал Бодоліо дбав про те, щоб усі етіопські радіограми переловлювано та розшифровувано. І це й було причиною того, що італійці про кожен рух етіопської армії були поінформовані заздалегідь. А тепер ось радіо мало причинитися до оконечної погуби Рас Дести.

Бо як довго він користувався хитрістю племінного ватажка і тактикою, що відповідала його ознайомленню з тереном та диким гущавинам, так довго міг він без ніяких перепон продовжувати свою утечу. Аж вищість техніки та знаття білої людини стало для нього нещастям. Оце в Аддіс Абеба було переловлено всі телеґрами Дести до неґуса і без труду розшифровано, завдяки чому і зараз же дізнались, дорогами яких околиць він готовиться втікати. Тепер маршал Ґраціяні видав зараз свої розпорядки, і от скоро лиш Рас Деста добився до Ґотшеті, він на своє велике счудування наскочив тут на італійців, перед якими не міг тепер уже скритися ніде: боротьба стала неминуча. Вона тревала два дні — 19. і 20 лютня, а на її боєвищі впали обидва найвизначніші полководці Дести: Ґабре Маріям і Байене Мерід.

Колиж отак Рас Деста побачив, що боротьба була для нього безнадійна, він, спасаючи своє життя, влаштував уночі сповидний наступ на італійців, підчас якого згинуло 300 його людей, тоді, як він сам з рештками своєї дружини кинувся знову втікати. Цілих три дні поспішав він отак нагальними маршами в напрямі спасених кордонів Судану, але італійці гонили за ним крок-у-крок, головнож переможний тіґрейський відділ ватажка **Деджас Токлю.** Цей Токлю був одним з найбільш непримирних ворогів Дести — бо в нього були з ним порахунки ще з давніших часів. Рас Деста ось два рази зруйнував йому хату, схопивши при тому його наймолодшу доньку, яку продав невільницею в Арабію. Отимто тепер Токлю намовляв до як найскорішої погоні обєднаного з ним сотника **Туччі,** одного з найліпших італійських кольоніяльних офіцирів, котрого труди і небезпеки таксамо не відстрашували від розпочатої боротьби, як і першого і ліпшого тут родженого аскара. Його відділ — около 400 чоловіка — маширував скорше, ніж відділ Дести, і вже д. 23 лютня розіслані стежники принесли вістку, що якийсько етіопський відділ, зложений з кількасот людей, дійшов до села **Едса** і думає там переночувати. На вістку про те сотник Туччі і Деджас Токлю, не тратячи ні хвилини часу, та користаючись теміню ночі, дійшли, непобачені ніким, до того села, окружили його, а коли етіопці хотіли з першим розсвітом рана маширувати далі, їх стрінув з усіх сторін барабанний вогонь. Отак не лишилось їм ніщо інше, тільки здатися.

Але в першім моменті італійці не знали самі , чи Рас Деста був між забраними полоненими. Він ось в останній хвилі скинув свій уніформ, зодягнувся у звичайний плащ і замішався так в ряди полонених. Одначе потім, як знайшли його коня з нарядом, прикрашеним золотом і самоцвітами, його достойницькі шати та його дороцінні прикраси, та після того, як один з його жовнірів необережно пробалакався, італійці вже знали, що той високий ростом чоловік з запалими лицями та з поглядом гоненого втікача, до якого інші полонені відносилися з особлившою пошаною, це зять неґуса — Рас Деста. Отак ще того самого дня переведено його до **Буттадсера,** — в якусь іншу етіопську діру — і запроторено в „ґебі", — тобто в замку **Рас Мулюґетаса,** колишнього оборонця **Амба Арадам.**

Тепер сотник Туччі звернувся до Аддіс Абеба з запитом, що йому почати з Рас Дестом. Цей ось того дня вже раз, через сотника Туччі, прохав помилування в маршала Ґраціяні, а в моменті, коли Деста стояв уже перед дулами намірених на нього крісів зробив він це щераз. Але тут благаючий погляд засудженця стрінувся з тріюмфуючим поглядом його смертельного ворога, Деджас Токлю, що стояв обік сотника, і от в цей мент Рас Деста похилив голову на груди...

Отак пополудні, дня 24. лютня стояв він під стіною напів зруйнованого „ґебі" — в нужденнім етіопськім селі — довговолосий, бородатий, біло зодітий чоловік. Довкола нього звили погідно запашні акації та ніби ті свічки, просто вгору виднигнені, — евфорбії. Та тут раптом роздався голос команди сотника Туччі, і Рас Деста, вирівнавшись і не говорячи ні слова, впялив погляд в дула крісів. Гримнуло 12 стрілів — і він покотився додолу, лицем до землі. А в годину пізніше, коли вже в тій, недалеко від рівника віддаленій околиці, западала ніч, один коптійський священик похоронив розстріляного без ніякої паради і без жалібного почоту. Лиш декілька борців з дикого племени **Соа** чули ті стріли здалека та взялись зараз за чотки, коли їм сказали, що це в тій хвилі їх вожда, Рас Десту Демпту, зятя неґуса, розстріляли і погребали.

Переклав **д-р Остап Грицай.**

ЛИЗУНСТВО

Большевицька преса виступає проти лизунства, яке розпаношилося серед большевицьких службовиків у відношенні до начальства. У щоденнику „Вечерная Москва" появилася сатира п. н. „Виїмки з трактату про лизунство". Ось деякі з них:

„Ч. 18. **Примітивний лизун.** Наприклад: „Позвольте, товаришу начальнику, здійміти нитку з рукава". Або: „Ах, який наш начальник має приємний профіль!" Це система лизунства дуже перестаріла. Сучасним лизунам не поручається користуватися ним.

Ч. 19. **Культурний лизун.** „У присутності начальника вдавати, що його не бачимо, треба читати листу осіб, відзначених медалями. Потім тихо, одначе виразно треба відізватися до сусіда:

„До чорта, просто лють бере чоловіка, стільки людей відзначили, а наш директор досі не дістав медалі. Таж це страшна несправедливість оминати такого робітника!" Спосіб знаменитий.

Ч. 20. **Щирий лизун.** На загальних зборах треба зірватися, волосся рукою насторбувати, з усієї сили шарпнути за краватку та скрикнути на все горло:

„Перепрошую, я чоловік щирий! Говорю все просто з моста. Чи знаєте, хто найбільше винен? Ви товаришу-директоре! Так, прошу вас!... Я щирий чоловік! В очі все говорю! Ви мудра людина, а тут зробили дурницю — перепрошую за щирість. Ви розпустили нас наче дідівські батоги! Зате самого себе не жалієте! Два дні зчерги замісць в четвертій за пять хвилин три на пяту виходили ви з бюра.. Невжеж вашого здоровля не шкода? Не вільно так перепрацьовуватися! Даруйте... я схвильований... Даруйте мені, що я такий простакуватий... Це все".

„Такий монольоґ, як багато разів справдили, впливає наче таран і зворушує до сльоз найбільше закаменіле начальникове серце".

Все це гарно, що повиписувала „Вечерная Москва" проти лизунства, одначе, чи вона не розуміє всього того комізму лизунства, яким досі були переповнені всі її стовпці, звернені на адресу „одинокого, найдорожчого, незрівняного" Сталіна, „батька людства"?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на збори на час і вирівняти свої вкладки. — Я. Лежняк, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. квітня, в годині 7-мій ввечір, в гали церковній. Просимо членів прийти на збори в означений час. — М. Галькевич, предс.; М. Шиманський, кас.; І. Глива, секр.

Микола А. Лейкін.*)

БОРОТЬБА БИКІВ

(1)

Трамвай виїхав на старо-еспанську дорогу до Байони.

— Треба буде йти пішки з пів верстви, — пояснював Потрашов, як усе товариство висіло з трамваю.

Завернули в бік, в алею, в якій майже що крок стрічали робітничі родини, святочно зодягнені. Жінки переважно в чорних чіпцях або в шовкових хустках. Дівчата мали відкриті голови, а в волоссю свіжі цвіти, деякі йшли під парасольками. Мужчини були переважно в чорних сурдутах і такихже капелюхах, а всі старанно виголені Алеєю увихалися розносиник афішів, що викрикали:

— В третій! Точно в третій! Велика вистава!

Зпоза дерев показався вкінці цирковий будинок, обвішаний прапорами! Довкола цирку було кілька будок, у яких продавали білети. Вешталися також посередники та влізливо накидалися публиці з услугами.

— Не треба купувати дорогих білетів—пояснював лікар, як були вже під цирком. — Недобре сидіти близько арени, бо може дістатися між глядачів. На виставі минулої неділі я був свідком, як розюшений бик завалив перегороду, за якою є льожі. Жінки зняли крик, зчинилася загальна метушня.

— Дурниця, якжеж не мали кричати, коли бик дістався до льожі! — запримітила Ґлафіра Семенівна.

— Тому то для безпеки раджу взяти місця трохи дальші, а при тому по тінистому боці. Такі місця дорожчі, бо не всі люблять пражитися на сонці. Візьму білети по пять франків. Тамтої неділі сидів я на такому місці й усе бачив якнайкраще — говорив Потрашов, підходячи до каси.

Решта товариства ждала тимчасом на розі, напастована ріжними крамарями, що захвалювали цукорки, цвіти, свіжу овочеву воду.

— Ну, маю вже білети — сказав доктор.

— Боюся чогось, Миколаю Івановичу, — говорила до чоловіка Ґлафіра Семенівна.

— Чогож боїшся, серце?

— Бачиш, тривожить мене, що бик може кинутися на нас.

— Дайжеж спокій! . . . Маємо добрі місця, доктор знав, які вибрати.

Стара Закрепина стала також побоюватися і сказала:

— Я боюся за мого песика, щоб не перестрашився. Бики певно ревуть? — спиталася доктора.

— Таж я впевняю тетічку, що там не чутно ніякого реву. Публика так викрикає, що колиб навіть бик заревів, то ніхто ні почув би його реву.

Ввійшли сходами до місць для сидячих, що амфітеатрально окружали величезну арену без даху. В цирку було вже майже повно. На дешевших місцях видно було багато вояків і хлопчаків. На виставу прийшло теж багато довколичних селян із гладко виголеними лицями. Деякі з тих видців успіли вже для прохолоди познімати сурдути. Жінки охолоджувалися віяльцями. Хоч цирк був уже переповнений, публика все ще напливала, а всі нетерпеливо споглядали на червону заслону при сході до стайні, з якої мали випровадити звірів. Другі двері були також заслонені червоним сукном і обвішані прапорами національних барв. Публика виявляла свою нетерпеливість тупотом і свистом.

Ґлафіра Семенівна льорнетувала публику та пізнавала багато осіб, які стрічала в Біяріці. У вигідній льожі (палькос) сиділа розпершись еспанка-вольтижерка, що звертала на себе загальну увагу своїм величезним капелюхом, прикрашеним пірамідою цвітів. Побіч неї сидів полковник від гузарів і держав на колінах пудло цукраків.

Іванов відчитував виразний напис, що торкався місць, які займали.

— Бальнончільо, бальнончільо . . . Щоб не забути. Дуже то гарно звучить . . . можна згадати наче мимохіть у листі, а ручу, що воно зробить кольосальний ефект.

— Це еспанське слово, бо в цирках усі місця мають еспанські назви,—сказав доктор.—У Фуентерарії та в Байоні назви однакові.

— Саме тому рад би я затямити собі, бож годиться вмішати кілька еспанських слів у листах до знайомих.

Вияви нетерплячки серед публики кріпшали, одначе крики та свисти не мали ніякого успіху, а поденервували лише песика Закрепинової. Він став скомліти й вити пронизливо.

Нараз роздалися звуки музики. Військова музика заграла марша, а публика вспокоїлася дещо, одначе за хвилину стала співати в голос і витарахкувати палицями.

— Справжнє пекло! — запримітив Іванов.

— Е, заждіть но ще. Буде тут потім голосніше! — відповів йому доктор. — Тепер це лише вияви нетерплячки, а підчас боротьби почуєте вияви захоплення та запалу.

Червона заслона піднеслася вкінці й на арену стали виходити парами при звуках музики тореадори, в барвистих, лискучих одягах.

Як дійшли на середину арени, розходилися вправо та ліво, займали свої місця. Тореадорів було дванацять. Були то жваві хлопці, високі ростом, у більщости дуже гарні, з малими бокобородами. Один лише, наче для контрасту, був малий, горбатий. Майже всі були в чорних оксамитних блюзках, а деякі мали на ногах панчохи та короткі штанці, інші знову широчезні шаравари. Один був у темно-зеленій блюзці, густо нашиваній золотими ґальонами, а всі мали широкі шовкові, червоні пояси, звязані збоку в кокарду. На голові мали колірові круглі шапки, без дашків, або червоні шовкові хустки, яких кінці спадали на плечі. Публика привитала тореадорів невмовкаючими оплесками, причому викликали голосно назвища улюблених змагунів із додатком „Славно!"

— Тепер випустять бика — сказав Потрашов.

Ґлафіра Семенівна зблідла та дріжучи із жаху спиталася:

— Скажітьже мені, пане докторе, щиро, чи справді не будуть убивати звірят? Коли має бути пролив крови, то краще хай я зараз заберуся відсіля.

(Дальше буде).

*) Лейкін Микола, російський гумористичний письменник (1841—1906 р.), писав повісти й оповідання з російського купецького й міщанського життя: „Наші за кордоном", „Де помаранчі дозрівають", „Під еспанським небом", „В гостині у турків". В українському перекладі вийшла лише повість „Де помаранчі дозрівають" (накладом львівського тижневика „Неділя").
Повищу гумореску „Боротьба биків" беремо з повісти „Під еспанським небом".

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

8.

Відділ 1 У. Н. Союзу в Шамокін, Па., ухвалив на звичайних зборах, які відбулися дня 21. березня б. р., нижче подані проєкти, які піддається під увагу Вп. Делеґатів, що зідуться ка конвенцію у Вашинґтоні.

1) Насамперед зазначимо, що треба нам усім мати на увазі, що У. Н. Союз уже перейшов орґанізаційний період і став поважною, сильною запомоговою (асекураційною) орґанізацією, добре загосподарованою, що є під постійною контролею державних властей, подібно як і усі інші американські асекураційні компанії. Значиться, що нема вже потреби думати про те, що У. Н. Союз може не вивязатися зі своїх фінансових зобовязань. Тільки треба держатися законів і того порядку, який є конечний. І тому не треба проєктувати якісь знижування вкладок, бо всі наші асекураційні табелі є вироблені асекураційними знавцями в такий спосіб, щоб були затверджені державною владою. І згідно з тими табельками мусить кожний з нас платити те, що йому призначує табелька. Цього і конвенція змінити не може. Час нам те вже раз зрозуміти і не проєктувати того, чого державна влада не затвердить.

2) Наш відділ пропонує конвенції У. Н. Союзу цілком знести, а вибір головних урядників переводити бальотами. Кожний відділ дістав би стільки бальотів з іменами кандидатів, скільки має членів, а кожний член голсував би, на кого хотів би. По списанню протоколу голосовання по відділах і по обчисленню через комісію виборчу в головнім уряді, був би поданий у „Свободі" вислід голосування членів, а кожний відділ і член знав би, як його відділ і члени голосували.

Гадаємо, цей спосіб був би більше демократичний і практичний, а також був би виразом свідомости членів.

3) Колиб конвенції мусіли далі відбуватися, так хай би відбувались що 6 літ, а не що 4 роки. Конвенція коштує величезні гроші. За ті гроші можна би багато добра зробити. Наприклад: можнаб дати більшу дивіденду старшим членам, як теж дати видатнішу допомогу Рідній Шолі в Америці, чи дати поміч 4—5 студентам, членам У. Н. Союзу, у вищих школах т. д.

4) Фонд конвенційний хай остане як є, а якщоб конвенцій не було, зменшити його або долучити до фонду просвітнього.

5) Видати календарик, малий кишенковий, в котрім був би календар а також булиб подані всі роди асекураційні в головних начерках (рейт бук), які має У. Н. Союз. Такий календарик був би дуже добрим способом аґітаційним, бо маючи його все при собі, кожний член міг би показати в разі потреби „чорне на білім" і переконати нечлена, що У. Н. Союз це найліпша, певна і солідна асекурація. Такий календарик повинен би дістати кожний член даром.

6) У. Н. Союз повинен давати позички членам на чотири процент, бо на шість процент кожний дістане в кожнім місцевім банку.

7) „Юкраініян Віклі" видавати три рази на тиждень, щоб дати кращу спромогу тут родженій молоді ліпше пізнати українську культуру.

8) Член в новій системі, суспендований один місяць, не дістає часопису, а на другий місяць платить належитість до Союзу а за часопис не хоче заплатити, бо його не дістава... Через це повстають непорозуміння. Тому або посилати часопис дальше, доки місцевий секретар не повідомить головний уряд, або не вимагати від такого члена заплати за часопис, тільки вкладку до Союзу.

9) Делеґати, котрі будуть вибрані на конвенції до ріжних комісій як також урядники, що побирають місячні платні, щоб побирали крім коштів подорожі і денної дієти, за додаткову працю денно $5.

10) Перша орґанізаційна конвенція У. Н. Союзу відбулась в Шамокін, Па. Тому пригадуємо, що випадалоб, щоб і двацята ювилейна конвенція відбулась в Шамокін, Па.

11) Перший відділ У. Н. Союзу почувається до милого обовязку зложити на тім місці прилюдну подяку і признання Редакційному Комітетові Ювилейної Книги У. Н. Союзу за таку знамениту і епохальну працю, якою є „Пропамятна Книга".

Василь Курилів, предсідник і делеґат; **Филип Кулинда,** касієр; **Василь Полинак,** секретар **Іван Чичила,** делеґат.

9.

Товариство ім. Маркіян Шашкевича, від. 94 У. Н. Союзу в Гемтремк, Міш., ухвалил на зборах, дня 14. березня б. р такі проєкти:

1) Ті, котрі мають позички, і котрі будуть брати позичку, аби платили 3%, а не як дотепер було 6%. І як член бере другу позичку, аби не відтягати зараз процент, бо малощо лишається членові з позичаючої суми. Як причину тому подаємо, що члени нарікать на таке поступовання екзекутиви.

2) Ті члени, котрі мать позички і котрі потерпіли через крізу або повінь, аби їм подарувати ті позички, як за давніх часів ліни.

Ми думаємо, що Союз тим не збідніє, а дасть приступ до орґанізування нових членів.

Тоді загал на американській землі повірить, що Український Союз є дійсний Батько свого Народу.

3) Наше Товариство уважає, що коли урядник не зістав вибраний на наступний раз, то він має уступити після ухвали конвенції, коли приходить час. А не як було в минувщині, що рекордовий секретар не уступив, а йому головна екзекутива платила платню. Таке поступовання на будуче не повинно повторитися.

4) Товариство бажалоб, щоб головний урядник, хто він не був би, аби не висказував брудних слів, як то було в 1933 році з головним секретарем.

5) Ми члени домагаємося, щоб гроші з фонду Сиротинця У. Н. Союзу не тримати в банку, а щоб ввійти в порозуміння з Українським Католицьким Сиротинцем під зарядом Сестер в Філядельфії і побудувати спільний Сиротинець під тою умовою, що члени У. Н. Союзу мають право вступу до Сиротинця без ріжниці їх реліґійних чи політичних переконань. Бо ми вважаємо, що самий У. Н. Союз Сиротинця не побудує. А як і побудував би, то буде йому трудно його втримати. Бо як бачимо, то й інші орґанізації не можуть втриматись без спільної запоруки загалу.

6) Щодо дивіденди, уважамо, що та дивіденда повинна належатися усім членам старого роду обезпечення, а не тільки тим, котрі вступили в члени 1933 р. І не опуст місячної вкладки за один місяць, а бодай найменше за 3 місяці. Бо така дивіденда як її екзекутива ухвалила, не відповідає і через те на теперішній час буде тяжко членів зорґанізувати.

7) Уважаємо, що не є правильно і можливо, аби одна особа занимала два уряди, будучи секретарем і касієром разом.

Ми домагаємося, аби теперішня конвенція вибрала касієра, щоби він мав тільки фінанси, а не був секретарем.

Ми домагаємося, щоб на будуче жадний урядник Союзу не занимав по дві роботи в Союзі, бо треба дати другому заробити пару центів. Ми маємо людей подостатком в тім часі, так, аби членство було задоволене, а не як тепер нарікає, що урядники забирають по дві роботи.

8) Тим дітям, котрі є в клясі другій, аби також дати їм який опуст при переході до старших, бо інакше можемо декотрих втратити. Можна дати такий опуст, як його мають в першій клясі.

9) Бажаємо поправки параґрафу 167 статута в такий спосіб: За утрату двох пальців $100; за утрату трьох пальців $200; за утрату цілої руки $400; за утрату всіх пальців обох рук $750; за утрату стопи $150; за утрату ноги $300; за утрату обох ніг $750; за утрату ока $200; за утрату обох очей $750. Стара сума запомоги під теперішню пору не відповідна!

10) Щоби відділовим урядникам була платня з головної каси.

Мирон Касій, предсідник; **Іван Курчак,** секретар; **Максим Чубка,** касієр.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЩОСЬ НОВЕ?

На чотиро-днівнім конґресі фронтових жовнірів, що відбувся в середині лютого в Берліні, на котрому заявилися німці, американці, французи, анґлійці, чехи, бельґійці, поляки й серби, створено постійну інтернаціональну орґанізацію ветеранів світової війни.

Орґанізація поклала собі за завдання працювати для постійного мира. Говорили приявні на конґресі делеґати, що вони як активні учасники світової війни найкраще покликані вести пропаґанду проти війни.

Ветерани світової війни говорять так, гейби перед нею не було інших воєн. Адже були, а все таки, не дивлячися на них, прийшла нова. Поможе пропаґанда? Адже була противоєнна пропаґанда й до світової війни; і мирові орґанізації були, і письменники писали проти війни, і міжнародні нагороди давали за акцію проти війни, а все таки люди й народи поперли до війни.

МОЖЕ ЦЕ НОВИНА?

Кілька тижнів дому в Тавн Гол у Ню Йорку відбулася цікава дебата над проєктом президента Рузвелта про реформу федерального судівництва. Встала наперед відома американська кореспондентка, Дороті Томпсон, і виголосила промову за реформу. Скінчила промову, вислухала оплески й сіла. Посиділа трохи, встала й виголосила другу промову, цим разом проти реформи.

Нічого нового!—кажуть американські ґазети. Ми вже таке бачили: так ще старинні римляни вправлялися в бесідництві в цей спосіб, що казали ученикам бесідництва говорити за одну й другу сторону.

Нічого нового — можемо сказати ми. Ми вже бачили не таке! Ми бачили авторів, що писали під одним іменем, а потім писали критику під другим. Були й бесідники, що говорили промови, а потім доносили про себе під прибраним іменем, як то їх промову витали.

ПАНИ З ПАНАМИ.

Мацей Квек, що помер недавно в Варшані, написав у тестаменті, щоби віддати його маеток еспанському ґенералові Франкові на акцію за відбудову монархії в Еспанії.

Мацей Квек симпатизував з тяжкими пережиdanями еспанської монархії, бо він самий був королем. Він був королем циганів.

Він знає, що це значить вигнання: через клопоти в Еспанії він не міг дати себе поховати на циганськім цвинтарі в Севіллі.

Цікаво, що подумає собі про це еспанський король Альфонс, почувши про симпатії циганського короля. Чи не скаже він: Що я маю спільного з королями, що в соломі сплять і зубами чіхаються?

ЯК ВИБОРИ, ТО ВИБОРИ.

У містечку Наполеон, у стейті Огайо, мають відбутися цього квітня вибори міської шкільної радо з округи Дамаскос.

Над виборами наглядати має суддя й канцелярійні помічники з „тавншипу" Гарисон. Голосування має відбутися в буді для голосування.

Звісно, на що вживають буд при голосуванню. Для того, щоби захоронити тайність голосування.

Та цим разом у Наполеоні буде всього один виборець. Отже як він буде голосувати, буде звісно з висліду. Але все таки буда буде.

КОРОЛЬ, ЯКИХ МАЛО.

Гісторик С. Е. Вулиємі видав недавно життепис анґлійського короля Джорджа Третього, що панував від 1760 року до 1820 року.

Про життя цього короля написано вже дуже багато книжок, але все знайдуться нові історики, щоби про нього писати. Він пробував правити Анґлією як диктатор і своєю диктатурою малощо не довів до знищення анґлійської монархії. Він пробував диктувати Ірляндії й довів до повстання, в котрім згинули 16,000 осіб. Він повів війну проти анґлійських кольоній в Америці й довів їх до проголошення самостійности. Він воював проти Франції, Еспанії й Голяндії й довів цими війнами до того, що юрби лондонців обкидали його кариту камінням і кричали йому: „Геть з королем!" Як він умер, люди з вестминстерського абатства в Лондоні, де його мали поховати, серед загальної радости здерли жалобу.

Хто не писав би про такого цікавого короля?

ЯКБИ.

Топився недавно тому норвезький корабель „Берклі" й на допомогу йому поспішили з усіх боків багато кораблів ріжних держав.

Казав потім капітан французького корабля „Парі": „Акби всі держави помагали собі так радо, як кораблі помагають собі на морю вчас бурі, то світ був би впорядкований якслід".

Може колись це так буде, але покищо це „якби" таке саме, як у вірменській пословиці: „Якби тітка вуса мала, то була би вуйком".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Трофим Тренич, Фреквил, Па. — Як Союзовець Ви повинні знати, що конвенційні проєкти може подавати тільки відділ. Тому все те, що є у Вас на думці, представте на зборах відділу і як що члени узнають ті думки слушними і добрими, тоді можуть переслати їх до проголошення у формі передконвенційних проєктів. Тоді ми Вам помістимо навіть і ту всю неправду про десятьдолярові диети і про тих $20,000, про які, як Ви подаєте, пише „Січовий Клич". Ми завжди вірили, що якіб неправдиві закиди хто не робив, завжди знайдуться у нас такі, що захотять передом справу провірити, а потім доперва видавати осуд. Думаємо, що так буде і тепер. Правда виясниться на Конвенції, коли будуть у відповідях предложені: числа і факти. А вони вдарять самі собою в першу чергу в тих, що воюють неправдою і наклепами.

Ню Йорк, Н. Й. — Збірка на Святі „Просвіти" має бути: П. ...нко $2.

Пожежа.

Служниця вбігає в ночі до кімнати професора:

— Прошу зараз вставати, на третьому поверсі горить!

— Щож що?! Таж я мешкаю ...четвертому поверсі!?

З ЖИТТЯ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.С.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Закуплення прапорів для відділу 204 У. Н. С.

На річних зборах 204 відділу, У. Н. Союзу, що відбулися дня 26 грудня м. р. розвинулася широка дискусія над тим, чи треба для відділу своїх прапорів. Були двоякі голоси. Одні говорили, що не потрібно, що не варто витрачувати кілька сот долярів на прапори, з яких не буде ніякої практичної користи. Крім того гроші ті підуть в чужинецькі руки, бо такі річи як прапори виконують звичайно чужинці. Та інші члени були відмінної гадки. Вони говорили, що прапорів потрібно. Майже кожна українська організація має свої прапори, чомуж би не мав їх мати 204 відділ? Це правда, що прапори не мають пратичного значіння, але вони мають символічне значіння, яке куди важніше від практичного. Прапори є обєднуючим чинником, біля якого радо гуртуються члени даної організації. Вони надають даній організації торжественного вигляду. З прапорами далеко приємніше й достойніше появлятися на національних торжествах, чи хоч би в похоронах своїх членів. Крім того прапори залишаються навіть тоді, коли дана організація перестане існувати. По Америці ріжні українські організації мають тисячі прапорів. Можливо, що колись, хтось займеться цею справою й створить для тих прапорів музей. А колись, коли український нарід відзискає свою самостійність, можливо що ці прапори підуть до національного музею й будуть німими свідками того, що ми колись тут творили й будуть відбивали ті ідеї, задля яких ми тут працювали.

Ось так передискутувавши справу, члени відділу ухвалили переважаючою більшістю голосів справити відділові прапори. На ту ціль кожний член відділу має зложити одного доляра. При тім зазначується, що ці прапори будуть не синьо-жовті тільки жовто-сині. Управа відділу рішила ввести цю, покищо у нас новину, тому, бо після найновіших історичних українських розвідок, український прапор має бути жовто-синій, а не синьо-жовтій. Також рішено, що на ньому буде велика відзнака У. Н. Союзу, але ця відзнака не буде гаптована, тільки вишивана на український лад хрестиками.

Управа відділу плянує влаштувати дня 27 червня ц. р. в Норт Віч Парку, Джексон Гайтс, великий пікнік, на якому будуть ці прапори посвячені. На цьому святі буде відправлена полева Служба Божа і зладжена відповідна програма з промовами й іншими атракційними точками. За дальшими оголошеннями в цій справі, просимо слідити в „Свободі'"

Управа 204 відділу
в Ню Йорк, Н. Й.

НАУКА ПОШИРЮЄ ВПЛИВ ГОЛОСУ.

Коли в минувшині славні голоси мали часто великий вплив і допомагали змінати хід подій, тепер у багатьох випадках голос має більшу вартість ніж колинебудь давніше. Наука набагато збільшила обсяг впливу голосу. Якщо, тільки кілька років тому можлива скількість слухачів співака, актора, або бесідника була обмежена до відносно малого числа, що могли зібратися близько, щоб чути, сьогодні голос можна чути буквально в цілому світі.

Тепер люди можуть сидіти в своїх домах і чути опери, ставлені за тисячі миль від них. Вони можуть чути радійову версію останньої песи з Бродвею ще перед її постановкою. В той самий час в сотнях більших і менших міст люди можуть бачити цей самий фільм і чути голоси акторів і акторок. В домах у цілій країні родини можуть чути пісні і слова радіо-надавців. Тому модерні артисти опери, сцени, екрану і радіо мають тепер більшу нагоду і більші обовязки, ніж якийнебудь їхній попеердник. Наука створила для них нові поля, допомогла їм задоволити більше людей, ніж це дотепер було можливе. Тому артисти мусять охороняти свої горла з великою пильністю. Вони мусять вважати, що вони їдять, що пють і що курять. Звідси дуже важливим є те, що визначні артисти опери, сцени, екрану і радіо недавно тому заявили, що коли ходить про сигаретки, то вони воліють легке курення, яке вигідне для їх горлів і тому саме вони вибирають сигаретки Lucky Strike. Luckies це легке курення, вільне від певних подразників, усунених за допомогою особливого процесу "It's Toasted". І Luckies дають вашому горлові ту саму охорону, яку мають від них славні артисти опери, сцени ,екрану і радія, для котрих голоси є їхнім багатством. (огол.)

ВІДОЗВА
ДО ВИХОДЦІВ З ПОВІТУ БРОДИ.

В Бродах почав виходити двомісячник п. з. „Брідські Вісти", присвячений справам Брідщини, це дуже цікава ґазета, видавана в патріотично-бойовому дусі. Вона заслугує на попертя, особливо з боку тих, що бажалиб бачити і повіт Броди і свої рідні села в Брідщині у повнім національнім розвою. Передплату в сумі одного і пів доляра річно можна висилати впрост, на адресу: Брідські Вісти, Броди, ул. Міцкевича 2, або до: Dr. Paul Dubas, 1430 West Girard Ave., Philadelphia, Pa.

П. Д.

Обвинувачений.

— Алеж, пане суддя, чи ви не завважали, що обвинувач плете такі дурниці, як справжній ідіот?

— Це не змінює кваліфікації вашого вчинку. Ви забуваєте, що ідіоти це такіж люди, як ви і я!

Пудляки відколи подружилися, все сварилися й билися. Вже 25 літ живуть так.

— Завтра роковини нашого шлюбу,— каже жінка — чи не зробитиб приняття для знайомих з нагоди нашого срібного весілля.

Малий Івась лежить уже в ліжечку, мати сидеть біля нього та співає колискову пісеньку.

За якої чверть години Івась відзивається: — Мамо, чи я вже можу йти спати, чи може ти ще хочеш співати?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ ,від. 75, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 1-шій пополудні, в гали Ситизенського Клюбу, 3464 Сікак. Просимо членів конечно прийти на ті збори, бо є дуже важні справи до полагодження. А передівсім треба знати членам, хто і скільки дістав дивіденди. Члени, котрі довгують до каси відділу, хай постараються в тім місяці заплатити свій довг. На минулих зборах ухвалено, що коли члени довжні не сплатять своїх залеглих довгів, будуть усі як один суспендовані. Члени, котрі ще не замовили собі пропамятної книжки, хай зроблять те на цих зборах, а котрі члени вже замовили книжкки, дістануть їх на зборах. Члени, котрі мають діти і жінки, що ще не є членами У. Н. Союзу, хай постараються вписати, бо в нас таких дітей і жінок не бракує. Тому просимо не забути вписати до великої української запомогової організації У. Н. Союзу. — Ст. Михалюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє, що чвертьрічні збори відбудуться в неділю, 11 квітня, в годині 1-шій пополудні, в гали парохіяльній при Елликот ул. Уряд здасть чвертьрічне справоздання і будуть інші справи до вирішення. Просимо членів вирівняти свої залеглости. Не приявний член заплатить кари 50 ц., а урядник 1 дол. — Теодор Кінь, предс.; Микола Трояновський, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що квартальні збори відбудуться 11-го квітня, в годині 2-гій пополудні, в Ліберті Гали. На зборах будуть здавати звіт секретар ,касієр і контр. комісія. Не приявний член буде караний 50 ц., а урядник 1 дол. — Ілько Шеґера, предс.; Дмитро Федина, кас.; Н. Лісний, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали під ч. 525 Вест Райен Еве. Просимо довгуючих членів, щоб поплатили свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо батьків уписувати свої діти і старших до Союзу. Наша молодіж повинна належати до своєї організації, а не до чужої. — Теодор Пеґір, предс.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 338, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 2-гій пополудні в звичайнім місци. Напоминаємо довгуючих членів, що старалися заплатити довг, бо в противнім разі можуть бути суспендовані, бо за вас платити ніхто не буде. Просимо старших і молодших членів, як також тих родичів, котрі мають діти, що ще не є в У. Н. оюзі, прийти на ті збори і вписати їх, бо будемо приймати нових членів на зборах. Хто з членів хоче замовити собі пропамятну книгу У. Н. Союзу, хай зголоситься до секретаря. Чи ви читали, що У. Н. Союз уділює дивіденду своїм членам? Отже чому нам іти по чужих асекурацях, коли нам У. Н. Союз дає все, що й інші. — Михайло Коваль, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

БРІСТОЛ, КОНН. Тов. ім. Івана Франка, від. 390, повідомляє всіх місцеви хі позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться 11. квітня, точно в годині 2-гій пополудні, в домі А. Паньчишина. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Хто з членів бажає мати пропамятну книгу У. Н. Союзу, обовязком є при замовленню зложити 1 доляра. — Микита Савяк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, повідомляє усіх членів, що місяні збори відбудуться в суботу, 10. квітня, в годині 6-тій ввечір, в домі Укр. Громади, 3322 Норт Лавренс ул. Просимо всіх членів прийти на збори на означений час, бо маємо багато важних справ до полагодження, як справа померлих членів і справа хорих. Просимо довгуючих членів прийти на ці збори і вирівняти свої довги, бо відділова каса не всилі висилати вкладок за тих членів, котрі довгують. Тому просимо, щоб довгуючі члени на цих зборах вирівняли вкладки. — Іван Сорока, Мак., предс.; Іван Сорока, Мих., кас.; Олекса Діорка, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє усіх членів, що місячні збори відбудуться 11. квітня, в годині 2-гій пополудні точно, під ч. 12172 Джозеф Кемпав. Обовязком кожного члена є прийти на збори, бо є важні справи перед конвенцією. Приходіть і приведіть знайомих, котрі ще не є членами У. Н. Союзу, а ми радо їх приймемо. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглости. — Іван Підперисора, предс.; Стефан Хомик, секр.

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали У. Н. Дому. На цих зборах буде обговорення і ухвалення проектів на ковенцію У. Н. Союзу та інші справи. — Н. Проць, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн, в годині 3-тій пополудні. Позаяк є хорі члени і треба їм їх належитість виплачувати, тому конечним є, щоб усі поприносили свої вкладки. Хто хоче мати пропамятну книгу У. Н. Союзу, хай прийде і замовить собі. — Гр. Ґонта, предс.; Н. Бурак, кас.; Туркот, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. квітня, в годині 8:15 ввечір, в салі укр. прав, громади, 334 Іст 14-та вул. Всі члени відділу мають бути приявні на тих зборах та вирівняти залеглі і біжучі членські вкладки. На тих зборах видасться пропамятну книгу тим членам, котрі подали замолення. — М. Близнак, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ ,від. 182, повідомляє, що звичайні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Гови Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи товариські і Союзові, тому обовязком кожного члена є прийти на збори, щоб порадитися перед конвенцією і принести добрі думки для добра організації. — І. Живицький, предс.; Гр. Яськів, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 1-шій зараз по Сл. Божій. Просимо, щоб були всі члени приявні, бо маємо важні справи до вирішення. На тих зборах будемо ухвалювати проекти делеґатові на конвенцію У. Н. С. Просимо членів вирівняти свої залеглі довги. Приводіть свої хзнайомих на збори, а ми радо впишемо їх до У. Н. Союзу. Вписуйте теж свої діти до своєї організації. — М. Пук, предс.; М. Кобилянський, кас.; П. Турчин, секр.

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що квартальні здори відбудуться в неділю, 11. вкітня, точно в годині 4-тій пополудні, в власній гали при Кінґс Гайвей Бест. Обовязком кожного члена й членкці є явитись на збори, бо є важні справи до полагодження. — Юрій Гоголь, предс.; Мих. Ґудзік, кас.; Мих. Сендзік, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, і год. 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на означений час. Буде справоздання контрольорів і не забудьте прийти з новими членами. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали сво їзалеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Мирон Касій, предс.; Іван Курчак і Михайло Шаран, секр.; Максим Чубка, кас.

ШЕНАНДОА, ПА. Бр. св. Володимира, від. 98; повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, в годині 2-гій пополудні. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до обговорення. — Микола Максимчук, предс.; Іван Земба, кас.; Іван Чорний, секр.

Кріликовський перепроваджується. Разом везе меблі, а сам несе великий шафковий годинник. Стрінув його товариш і каже:

— Чоловіче, чоловіче, чи не ліпше тобі купити собі кишеньковий годинник!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (146)

З куряви, що зчинилася в тому місці, де Тарзан й леопард сплелися в передсмертному танку нагло почала підніматися фіґура Тарзана, який своїми могутніми руками з цілої сили придавив горло леопарда до своєї грудної клітки. Леопард в судорогах вимахував лапами старакючись захопити свого ворога, але безуспішно.

Чимраз більше і більше придавлював Тарзан леопарда своїми сталевими мязами так, що леопард почав дуситися. З його рота почала випливати піна з широко розкритої пащеки почали вириватись уривані харчіння. В пащі нервово тремтів довжезний язик. А далі чимраз рідше і слабше леопард вимахував своїми лапами й видно було як постепенно з нього утікає життя.

Вкінці його лапи зовсім опали й пащека стулилась. Ще деінеде дрожали в конвульсіях мязи й немов сіпала ними електрична струя. Та по кількох хвилинах і те затихло. Леопард сконав. Потримавши ще хвилю мертве тіло леопарда, Тарзан шпурнув ним об землю. А після цього він розвів руки й видав зі себе голосний малпячий вигук побіди.

Калі Бвана в одній секунді зраділа, а в другій знову налякалася. Вона ще ніколи не бачила Тарзана. Коли той чоловік порожніми руками дусить леопарда, то видно він сам не менше небезпечний від жорстокого звіра. А хто зна чи не гірший. Бо звір миттю бувби розірвав її тіло, а цей чоловік готов наперед знущатися над нею. Вона взяла лука й намірилась до Тарзана.